

ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Навчально-науковий інститут новітніх освітніх технологій

**Кафедра бізнес-аналітики та
інноваційного інжинірингу**

МІЖДИСЦИПЛІНАРНА КУРСОВА РОБОТА
на тему
ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКОВОЇ
ПОЛІТИКИ В УПРАВЛІННІ ДІЯЛЬНІСТЮ
ПІДПРИЄМСТВ

студентки групи ОБАзм-11

Садовської Єлизавети

Керівник: к.е.н., доц. Ярощук О. В.

Національна шкала _____

Кількість балів _____ оцінка ECTS _____

Члени комісії _____

(підпис) (прізвище та ініціали)

(підпис) (прізвище та ініціали)

(підпис) (прізвище та ініціали)

Тернопіль 2024

ЗМІСТ

ВСТУП	3
1. Характеристика категорії «облікова політика» як вагомого елемента системи управління	4
2. Облікова політика як основа організації роботи обліково-фінансової служби підприємства	9
3. Специфіка організаційно-методичних параметрів облікової політики підприємства з позицій оподаткування	16
4. Особливості організації та методики реалізації облікової політики підприємства з позицій економічної безпеки	23
ВИСНОВКИ	28
СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ	31

ВСТУП

Сучасна парадигма облікової системи в Україні потребує врегулювання та адаптації до координат глобальної економіки, яка поширюється на всі сфери громадського життя, відчутно впливаючи на формування інноваційної моделі економіки та функціонування більшості пов'язаних з нею систем. За цих умов доцільно визнати об'єктивну необхідність у застосуванні комплексу заходів стосовно модернізації бухгалтерського обліку в Україні відповідно до світових норм і стандартів. Спектр типових проблем, генерованих процесом глобалізації у фінансовій і економічній сферах, слугує причиною посилення вимог до якості обліково-аналітичної інформації, яка повинна характеризувати поточний стан справ і окреслювати стратегічні орієнтири розвитку підприємства. При цьому, Базовим джерелом інформації тактичного рівня про результати фінансово-господарської діяльності підприємств, необхідної для управління бізнесом, є бухгалтерська звітність, а внутрішнім індикатором адміністративного змісту і стратегічного розвитку, сформованого у розрізі параметрів облікової системи, є облікова політика.

Основною вимогою до рівня обґрунтованості управлінських рішень на корпоративному рівні є те, що облікова інформація може бути створена лише в рамках чітко визначених юридичних параметрів і мати набір характеристик, які повністю здатні задовольнити інформаційні потреби менеджерів на різних рівнях ієрархії управління. Крім того, облікова політика, сформульована корпоративним менеджментом, має насамперед адаптуватися до потреб управління та конкретних умов технології виробництва та стати невід'ємною частиною економічної політики та стратегії розвитку бізнесу.

Облікова практика сучасних підприємств демонструє явне «відставання» моделювання облікової політики від потреб системи управління.

1. Характеристика категорії «облікова політика» як визначального елемента системи управління

Термін «облікова політика» був запроваджений у процесі реформування системи бухгалтерського обліку в Україні. Це пов'язано з прийняттям Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [17].

Ст. 1 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [17] облікову політику визначено як «сукупність принципів, методів і процедур, що використовуються підприємством для ведення бухгалтерського обліку, складання та подання фінансової звітності» [17].

Аналогічне визначення наводиться у Національному положенні (стандарті) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затверджене наказом Міністерства фінансів України № 73 від 07.02.2013 року [31].

Чинним нормативно-правовим актом України, який регулює на законодавчому рівні питання облікової політики є Методичні рекомендації щодо облікової політики підприємства [30], затверджені наказом Міністерства фінансів України від 27 червня 2013 року № 635.

Правильно сформульована облікова політика є одним із найважливіших інструментів управління, який характеризує фінансовий стан підприємства, дозволяє виявити приховані резерви діяльності, підвищити ефективність системи бухгалтерського обліку, правильно сформувати та оцінити фінансову звітність підприємства.

Облікова політика поєднує загальні вимоги стандартів бухгалтерського обліку з конкретними обставинами конкретного підприємства і спрямована на досягнення кінцевого результату – складання достовірної фінансової звітності. Водночас рішення, зафіксовані в обліковій політиці, безпосередньо пов'язані з новими змінами в оподаткуванні, бухгалтерському обліку та звітності, які впливають на вибір методів обліку доходів і витрат та інших елементів, що складають доходи та витрати.

Реальне управління обліковим процесом підприємств України вимагає розробки кожним підприємством власної облікової політики, яка є основою організації облікового процесу та важливим завданням для бухгалтерів.

Основною метою облікової політики є створення інформації, яка дозволяє оцінити капітал, активи, зобов'язання, доходи та витрати за будь-який період господарської діяльності для різноманітних цілей, включаючи складання фінансової звітності, ефективність управління, своєчасне та правильне податкові розрахунки. Як інструмент управління підприємством, облікова політика повинна забезпечувати цілісність системи облікового процесу. Це означає, що він повинен включати всі аспекти облікового процесу організації, а саме методи методологічного, технологічного та організаційні питання.

Система міжнародних стандартів фінансової звітності спрямована на уніфікацію та гармонізацію різноманітних систем бухгалтерського обліку та звітності з метою забезпечення порівнянності інформації та зрозумілості для користувачів у різних країнах. Візією бухгалтерського обліку доцільно визнати надання інформації як внутрішнім, так і зовнішнім користувачам стосовно фінансового стану компанії, результатів діяльності, грошових потоків і змін капіталу. Споживачі інформації, відображеної у фінансовій звітності, повинні визнавати спектр принципів, методів і процедур підготовки такої звітності.

Дефініцію «облікова політика» («accounting policies») у міжнародну практику бухобліку офіційно впроваджено з прийняттям Міжнародного стандарту бухгалтерського обліку № 1 «Подання фінансової звітності» [21].

Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 1 «Подання фінансової звітності» [21] визначає спектр вимог щодо розкриття інформації про характеристику облікових політик (окрім змін в облікових політиках).

Згідно п. 121 – «облікова політика може бути суттєвою внаслідок характеру операцій суб'єкта господарювання, навіть якщо суми за поточний та попередні періоди є несуттєвими. Доречним також є розкриття інформації про кожну суттєву облікову політику, що конкретно не вимагається МСФЗ, але яку суб'єкт господарювання обирає та застосовує відповідно до МСБО 8» [21].

Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 8 «Облікові політики, зміни в облікових оцінках та помилки» [22] дає наступне визначення – «облікові політики - конкретні принципи, основи, домовленості, правила та практика, застосовані суб'єктом господарювання при складанні та поданні фінансової звітності» [22].

Категорія «облікова політика» генерує два терміни «облік» і «політика». Сутністю обліку є спостереження, реєстрація, накопичення, усвідомлення, узагальнення, зберігання, передача інформації про господарську діяльність підприємства як зовнішнім, так і внутрішнім користувачам для прийняття відповідних управлінських рішень. Сутністю поняття «політика» є система форм і методів ідентифікації стану справ та підтримки пріоритетів для досягнення реальних і гіпотетичних цілей підприємства.

Термін «облікова політика» в Україні «з'явився на початку 90-х років ХХ століття в результаті перекладу Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку, потреба в цьому виникла у зв'язку з відмовою України від жорсткої регламентації фінансової звітності та введенням національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку, адекватних міжнародним» [16, с 19].

Облікова політика, на нашу думку, повинна ідентифікуватись як елемент нормативно-правового регулювання бухгалтерського обліку з метою формування якісного інформаційного продукту на основі неупередженості, повноти, об'єктивності інформації про діяльність підприємства.

На думку Войтенко Т.В. «облікова політика – це вибрана підприємством, з урахуванням встановлених норм і особливостей, методологія бухгалтерського обліку, яка спрямована на досягнення його цілей і завдань та використовується з метою забезпечення надійності фінансової звітності та якісної системи управління» [11, с. 17].

А от, наприклад, Валуєв Б.І. і Рузмайкіна І.В. ідентифікують поняття «облікової політики з 4 позицій: прийнята підприємством сукупність способів ведення обліку (первинного спостереження, вартісного виміру, поточного групування та підсумкового узагальнення фактів господарської діяльності);

сукупність способів організації та ведення бухгалтерського обліку відповідно до загальних правил та особливостей господарської діяльності підприємства; набір методик, форм і способів, які впливають на оцінку і прийняття рішень користувачами інформації; сукупність принципів, методів і процедур, що використовуються підприємством для складання та подання фінансової звітності» [10, с. 37].

МСФЗ трактує облікову політику як можливість складання належної фінансової звітності, яка повинна містити відповідну і достовірну інформацію про спектр операцій, інших подій і умов, щодо яких вони застосовуються. А для формування облікової політики згідно з вимогами міжнародних стандартів бухгалтерського обліку слід насамперед підготувати відповідні інструкції та положення з корпоративної облікової політики. В основу слід закладати тезу, що облікова політика повинна втілюватися так, щоб фінансова звітність підприємства відповідала переліку вимог всіх застосовних IAS/IFRS. Відхилення ж від цих вимог стандарту допускаються в рідкісних випадках, коли це необхідно для забезпечення достовірності фінансової звітності.

Логічно-структурну схему формування комплексу структурних елементів облікової політики підприємства відображено на рис. 1.

Облікову політику вважаємо доцільним розглядати з позиції трьох базових рівнів:

- 1) мегарівень;
- 2) макрорівень;
- 3) мікрорівень.

Положення облікової політики слід розглядати як внутрішні документи, що регулюють корпоративний облік, або як правила бухгалтерського обліку та звітності, розроблені у відповідь на вимоги різних установ та осіб, як зовнішніх, так і внутрішніх користувачів. Існування та реалізація облікової політики підприємства є підтвердженням того, що вона є важливим регулятором фінансової діяльності підприємства. На рівні суб'єкта діяльності – внутрішній обліковий документ, який ідентифікує підприємство та формує його облікову

політику, а це означає, що компанія щороку обирає певні методи, форми та методи ведення бухгалтерського обліку на основі нормативних документів та конкретних обставин діяльності компанії.

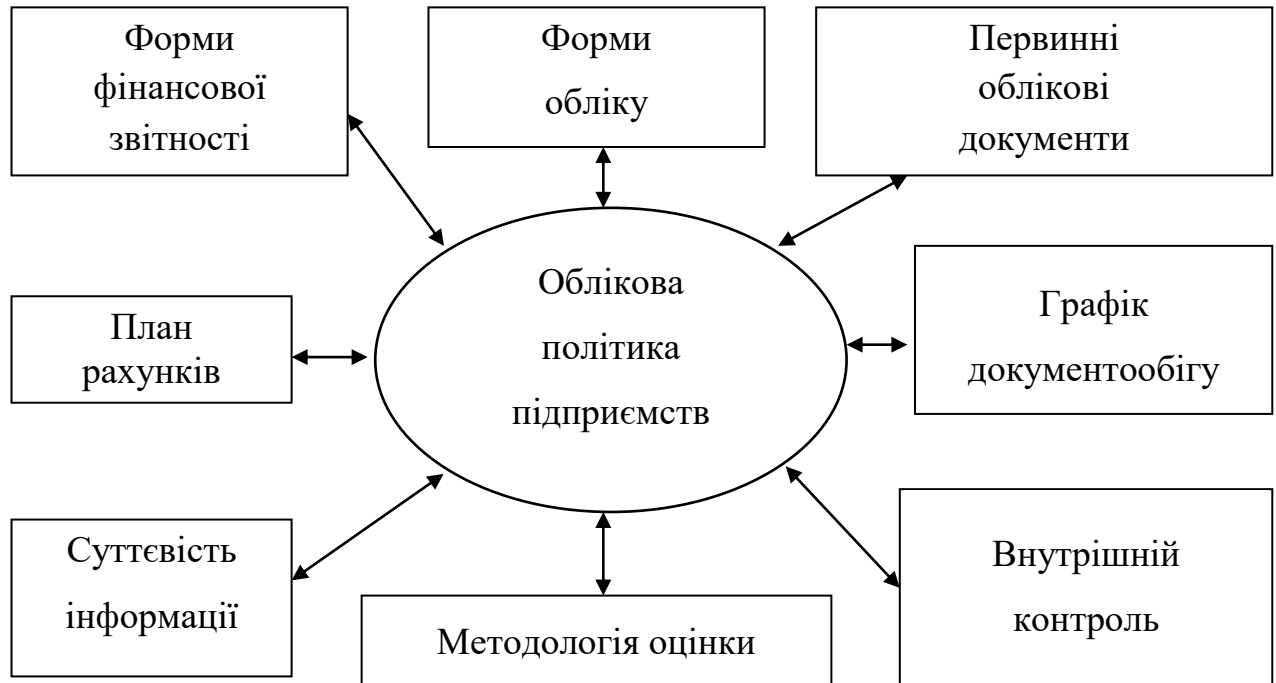

Рис. 1. Логічно-структурна характеристика взаємодії типових елементів облікової політики підприємства

Базовим завданням облікової політики підприємства є забезпечення такого стану справ, при якому організація бухгалтерського обліку становитиме цілісну систему, яка охоплюватиме весь спектр елементів облікового процесу – теорію, організацію та методику.

Водночас облікова політика суб'єктів господарювання в Україні різних організаційно-правових форм неодмінно відрізнятиметься, оскільки викладені аспекти не можна визнати вичерпними.

2. Облікова політика як основа організації роботи обліково-фінансової служби підприємства

У фаховій літературі можна виділити два підходи до визначення облікової політики. Перший фактично повторює легальне визначення облікової політики та тлумачить останню як сукупність принципів методів і процедур, що використовуються підприємством для складання та подання фінансової звітності. Другий – визначає останній широко як інструмент управління бухгалтерським обліком.

Метою формування облікової політики в найзагальнішому вигляді має бути отримання максимального сукупного ефекту від діяльності підприємства. Визначення мети облікової політики має включати, на додаток до вищезазначених міркувань, пріоритети, стратегію, тактику та операційні цілі підприємства. При формуванні мети облікової політики необхідно враховувати фінансову, інвестиційну та амортизаційну політику конкретного підприємства. Отже, визначення мети вищезазначеної облікової політики слід конкретизувати, виходячи з конкретних обставин суб'єкта господарювання.

Цілі будь-якої діяльності досягаються шляхом постановки і вирішення певних завдань. Оскільки вітчизняна система бухгалтерського обліку виконує як фінансові функції, так і функції оподаткування управління, основним завданням облікової політики, пов'язаної з фінансовим обліком, має бути забезпечення дотримання уніфікованих вимог до підготовки фінансової звітності та стандартів фінансових показників для досягнення мети фінансового обліку. Максимальна привабливість для інвесторів, пов'язана з управлінським обліком – формування обґрунтованої системи інформаційного забезпечення для підтримки управлінських рішень щодо податкової оптимізації.

Для організації процесу формування облікової політики необхідно з'ясувати складові елементи суб'єкта облікової політики. Більшість авторів підкреслюють, що облікова політика повинна охоплювати теорію, методи, методи та організацію бухгалтерського обліку. Така точка зору є

обґрунтованою, оскільки базується на трактуванні облікової політики як інструменту управління обліком. Відзначимо лише, що організація є системоутворюючою функцією управління. Його можна застосувати до будь-якого елемента, який потребує контролю. Наприклад, також потрібно організувати технологію облікових процесів та ведення документації. Тому при визначенні суб'єкта облікової політики необхідно враховувати лише організаційну структуру бухгалтерської установи.

Практичні емпіричні дослідження щодо формування облікової політики вітчизняних підприємств показують, що ефективність формування облікової політики є низькою. Загалом кажучи, на практиці формулювання облікової політики обмежується затвердженням директив щодо облікової політики. У більшості випадків він складений під час створення підприємства, не завжди відповідає сучасним умовам, має формальний характер і містить інформацію, яка дублюється в інших документах. Не применшуючи ролі наказів про облікову політику, слід зазначити, що вони не є єдиним інструментом облікової політики. Тому лише за відсутності відповідних нормативних документів та правил внутрішнього розпорядку підприємства в наказі мають бути вказані обрані підприємством дозволені законодавством способи та альтернативи, а також інша інформація. Отже, формування облікової політики підприємства повинно передбачати створення (розпорядження) внутрішньої правової системи підприємства, що визначає обрані підприємством методи ведення бухгалтерського обліку, технологію облікового процесу та вибір організаційного обліку. інструмент.

Існують як об'єктивні, так і суб'єктивні причини недоліків облікової політики вітчизняних підприємств. Формування облікової політики є досить складним і трудомістким процесом, який вимагає від учасників значних можливостей, всебічного розуміння всіх процесів, що відбуваються на підприємстві, розуміння напрямків і перспектив розвитку галузі та конкурентів, зовнішнього середовища, розуміння діяльності підприємства. стратегія розвитку, основні пріоритети бізнесу, амортизація, інвестиції, фінансова

політика. Все це вимагає ретельного аналізу подій і фактів, уміння бачити ракурси і неординарного мислення.

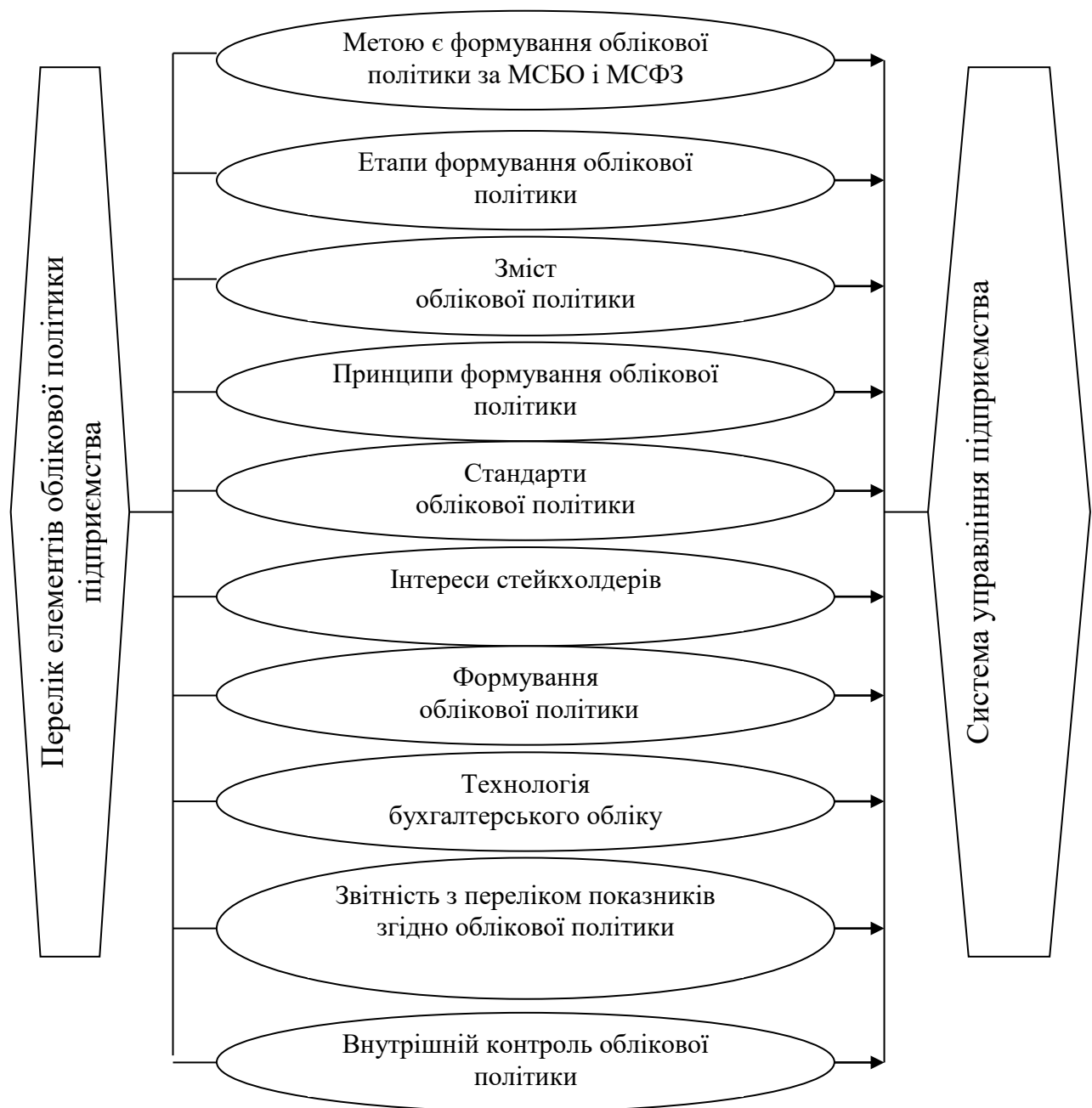

Рис. 2. Логічно-структурна модель взаємодії елементів облікової політики

Для вибору та обґрунтування кожного елемента облікової політики необхідний складний розрахунково-математичний інструментарій (визначення складу постійних і змінних витрат на основі співвідношення), інформації про середньогалузеві показники та показники аналогічних підприємств (для

визначення строку корисного використання основних засобів тощо). Тому формування ефективної облікової політики потребує зусиль широкого кола спеціалістів та залучення відповідних матеріальних ресурсів. На практиці бухгалтерська служба в першу чергу відповідає за формування облікової політики підприємства. Не всі бухгалтерські служби для великих підприємств можуть забезпечити таку роботу, що вже говорити про малих і середніх. Бухгалтери не в змозі впоратися із завданням ефективного формування облікової політики через недостатню кваліфікацію, обмеження можливостей професійних обов'язків, поточну зайнятість веденням бухгалтерського обліку та податкової звітності, відсутність чіткого інструментарію та системної підтримки для вибору та оптимізації варіантів облікової політики.

У процесі формування облікової політики підприємства Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [17] необхідно дотримуватись наступних принципів: «принцип безперервності діяльності; принцип автономності; принцип періодичності; принцип нарахування і відповідності доходів та витрат; принцип єдиного грошового вимірника; принцип обачності; принцип повного висвітлення; принцип послідовності; принцип превалювання сутності над формою; принцип історичної (фактичної) собівартості» [17].

Принцип безперервності означає, що активи та пасиви компанії оцінюються на основі припущення, що її діяльність буде продовжуватися. Таким чином, передбачається, що підприємство не має ні наміру, ні потреби ліквідовувати або суттєво скорочувати обсяг своєї діяльності. Ліквідація компанії вплине на класифікацію активів у методі оцінки активів (наприклад, поділ активів на оборотні та довгострокові активи втратить сенс, коли компанія буде ліквідована). Таким чином, коли підприємство ліквідується, усі активи оцінюються за їх ліквідаційною вартістю (тобто за оціночною ціною продажу на поточному ринку), а не як потенційне джерело доходу. Цей принцип дозволяє логічно та послідовно реалізувати концепції збереження та підвищення капіталу з метою визначення єдиного підходу до амортизаційної

політики. Послідовне дотримання цього принципу повністю забезпечує контроль за фактичним фінансовим зростанням капіталу.

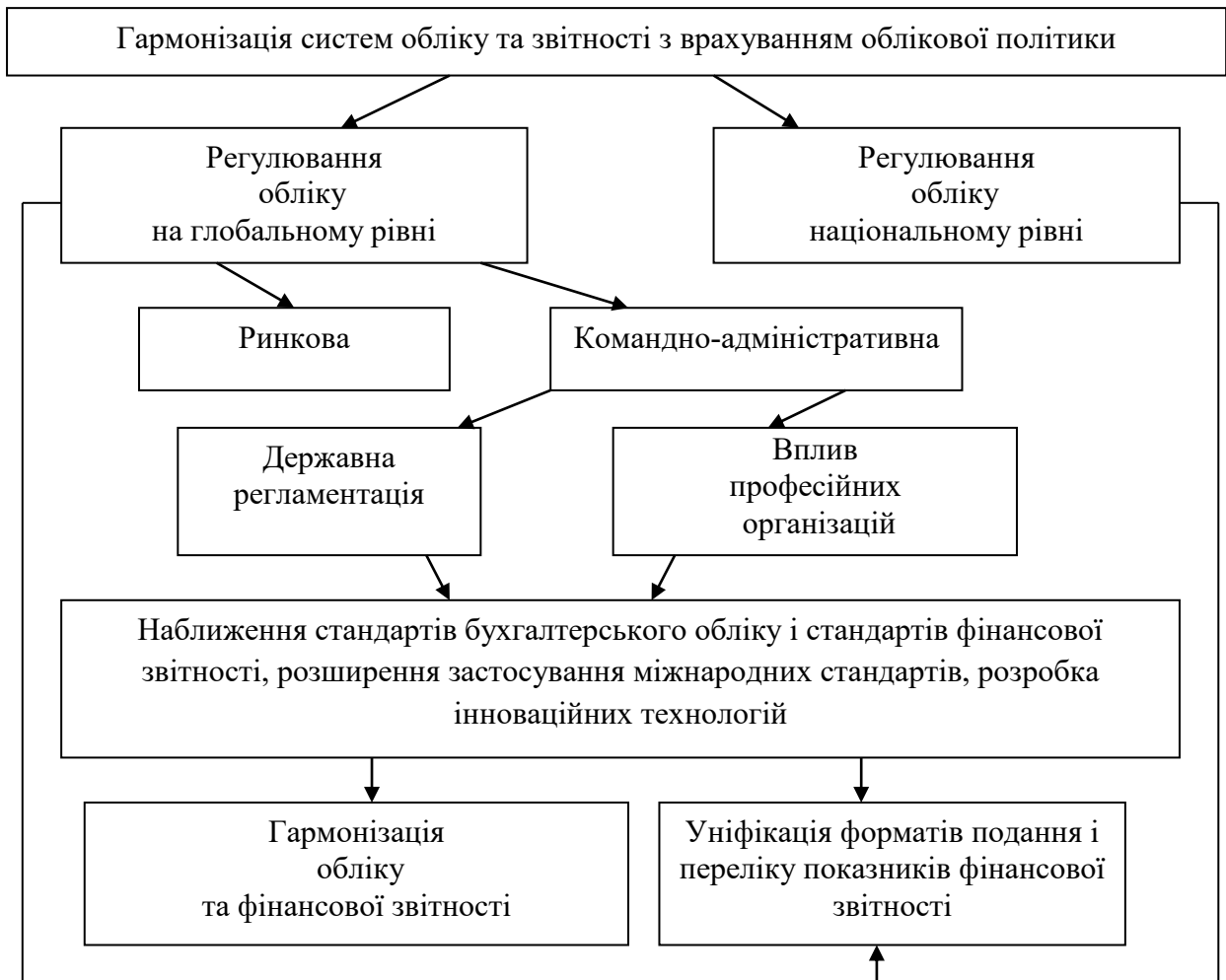

Рис. 3. Логічно-структурна схема гармонізації систем обліку та звітності з врахуванням позицій облікової політики

Принцип періодичності передбачає, що діяльність підприємства з метою складання фінансової звітності розбивається на певні часові періоди. Це пов'язано з необхідністю регулярного надання користувачам інформації про результати діяльності, а підсумовувати весь період діяльності підприємства (від заснування до ліквідації) практично неможливо та недоцільно.

Принцип автономії вимагає, щоб кожен бізнес розглядався як юридична особа, окрема від своїх власників, тому особисте майно та зобов'язання власників не повинні відображатися у фінансовій звітності. Він трактує підприємство як незалежний суб'єкт господарювання, незалежний від своїх

власників та інших підприємств, і вимагає, щоб підприємство розглядалося як окремий об'єкт бухгалтерського обліку, тобто майно та зобов'язання підприємства повинні обліковуватися окремо від майна та зобов'язань власників та інших підприємств.

Принцип нарахування доходів і витрат і принцип відповідності передбачають необхідність порівнювати доходи протягом звітного періоду з витратами, понесеними при створенні цих доходів, для визначення фінансових результатів. За принципом нарахування доходи та витрати визнаються в момент їх виникнення або здійснення (а не в момент отримання або сплати платежів) і відображаються у фінансовій звітності за відповідний період. Звітність, підготовлена за принципом нарахування, не лише інформує користувачів про операції, що відбулися, включаючи грошові виплати та доходи, але також інформує користувачів про майбутні зобов'язання щодо виплати готівки та грошових коштів, які будуть отримані в майбутньому. Такі звіти містять різноманітну інформацію про минулі факти економічного життя та інші події, які особливо важливі для прийняття обґрунтованих управлінських рішень.

Принцип єдиної грошової одиниці передбачає вимірювання та узагальнення всіх операцій підприємства при формуванні фінансової звітності в одній валютній одиниці. Він визначається необхідністю вимірювання фактів і явищ господарської діяльності і разом із процесом виявлення, реєстрації, узагальнення та передачі інформації складає сутність бухгалтерського обліку. Принцип єдиної грошової одиниці є обов'язковим лише для фінансового обліку і не скасовує використання інших показників в аналітичному обліку.

Принцип обачності полягає в тому, що метод оцінки, який використовує бухгалтерія, повинен запобігати недооцінці зобов'язань і витрат компанії та переоцінці активів і доходів компанії. Цей принцип вимагає певної обережності при проведенні оцінки в умовах невизначеності, щоб уникнути переоцінки активів або доходів і недооцінки зобов'язань або витрат. Тобто фінансова звітність має базуватися на більшій готовності враховувати потенційні збитки, а не прибутки. Це відображається у створенні резервів і в оцінці активів за

найнижчою можливою вартістю, а зобов'язань – за найвищою. Цей принцип ґрунтується на ідеї, що коли існує невизначеність у виборі методу інтерпретації певного показника, інтересам користувача найкраще буде задоволено вибір методу, який дає менш оптимістичний сценарій. Цей принцип може допомогти вам запобігти можливим втратам і пошкодженням. Але надмірне використання може призвести до появи прихованих резервів, навмисної недооцінки ресурсів, задіяних в економічній діяльності, послаблення контролю за збереженням вартості та відлякування потенційних інвесторів.

Принцип узгодженості передбачає послідовність у застосуванні облікової політики, що впливає з вимоги порівнювати звітну інформацію. Зміни в обліковій політиці можуть бути внесені лише відповідно до вимог чинного законодавства, що передбачено П(С)БО 6. Вони мають бути обґрунтованими та розкриватися у фінансовій звітності.

Принцип повного розкриття визначає, що фінансові звіти повинні містити всю інформацію про фактичні та потенційні наслідки операцій і подій, які можуть вплинути на рішення, що приймаються на їх основі. Інформація у фінансовій звітності має бути повною з огляду на її важливість і наявність витрат, пов'язаних з отриманням інформації.

Принцип переваги змісту над формою полягає в тому, що облік операцій та їх представлення у звітах має ґрунтуватися на їх економічній сутності, а не виключно на основі юридичної форми. Характер операцій і фактів у господарському житті не завжди відповідає тому, що впливає з його документації та правової форми. Цей принцип передбачає подання інформації так, щоб вона не суперечила дійсності і відповідала природі економіки.

Принцип історичної (фактичної) вартості стосується формування оцінок, які мають значний вплив на показники фінансової звітності. Він передбачає використання витрат на його виробництво та придбання як основної оцінки активу при формуванні показників фінансової звітності. Принцип вказує на пріоритетність таких оцінок, але не скасовує використання інших методів оцінки, дозволених згідно з чинним П(С)БО.

3. Специфіка організаційно-методичних параметрів облікової політики підприємства з позицій оподаткування

Облікова політика в сучасному розумінні максимально повно розкриває всі наявні облікові особливості діяльності підприємства за певний період. Правильно сформульована облікова політика може забезпечити ефективність бухгалтерського процесу підприємства та мінімізувати витрати матеріалів, праці та часу при вирішенні багатьох проблем.

Облікова політика використовується внутрішніми та зовнішніми користувачами. Для внутрішніх користувачів (керівників відділів суб'єктів господарювання (особливо бухгалтерських служб), виступає як нормативний акт, що визначає порядок ведення бухгалтерського обліку. Для зовнішніх користувачів (аудиторів і контрольних служб) облікова політика виступає ще одним помічником у контролі за діяльністю підприємства та перевірці достовірності даних, які надає підприємство через бухгалтерську звітність.

Правильна облікова політика дуже важлива для бізнесу. Від правильно відображених методів бухгалтерського обліку та елементів облікової політики наряду залежить ефективність управління підприємством та успішність бізнесу. Ця облікова політика також допомагає сформулювати довгострокову стратегію розвитку компанії.

Водночас облікова політика слугує інструмент впливу на:

- управління витратами;
- управління фінансовими результатами;
- тактичне планування;
- стратегічне планування;
- управління податками;
- узгодження протиріч в законодавстві;
- уніфікувати бухгалтерських процедур;
- оптимізації трудомісткості праці бухгалтерів;
- впроваджувати принципи МСФЗ.

Загальна структура облікової політики підприємства відображена на рисунку 4.

Рис. 4. Логічно-структурна схема облікової політики підприємства

Облікова політика є прикладом внутрішніх документів, які відображають бізнес-процеси компанії, галузеві та операційні характеристики. Таким чином, відповідно до НП(С)БО та інших нормативно-правових актів, що стосуються бухгалтерського обліку, підприємство самостійно визначає та змінює облікову політику підприємства за згодою власника або уповноваженого ним органу,

обирає форми бухгалтерського обліку, які відповідають принципам, встановленим в законодавстві.

Законодавство щодо бухгалтерського обліку передбачає різноманітні варіанти методів оцінки, обліку та процедур. Отже, в обліковій політиці фіксується план бухгалтерського обліку, обраний підприємством з альтернатив, передбачених НП(С)БО, а також принципи оцінки та методи обліку, які надають підприємству множинний вибір або невизначеність.

Облікова політика, обрана компанією, має значний вплив на значення таких показників фінансового стану компанії, як витрати на виробництво, прибуток, податки на прибуток, додану вартість і майно. Можна припустити, що облікова політика є важливим засобом формування вартості основних показників, таких як корпоративна діяльність, податкове планування та цінова політика.

Облікову політику повинні мати всі підприємства – незалежно від розміру та виду діяльності, форми обліку та організації. Якщо компанія не має облікової політики, достовірність фінансової звітності компанії буде поставлена під сумнів. У разі відсутності зафіксованої облікової політики суб'єкт господарювання стикається з ризиками використання різних методів обліку та одних і тих самих операцій через відсутність обґрунтування застосування обраного методу.

Вагомою частиною облікової політики повинна бути податкова політика, у межах якої доцільно розкриті такі стандарти:

- 1) специфіка оподаткування;
- 2) методика обліку доходів і витрат діяльності;
- 3) обчислення податкової бази.

Основні положення щодо податкового обліку встановлені Податковим кодексом України [40].

Компанії не повинні повторювати положення податкового законодавства в обліковій політиці; потрібно лише вказувати посилання на стандарти. Якщо податковим законодавством передбачено право вибору конкретного методу

ведення бухгалтерського обліку, використовуваний метод має бути зазначений у тексті облікової політики на звітний рік. Якщо методика податкового обліку певного виду операцій відсутня в законодавстві, то підприємство має самостійно розробити алгоритм і прописати його в обліковій політиці.

Якщо зміниться законодавство, зміниться і податкова політика. Нові правила будуть застосовуватися з дати набрання чинності змін. Тому політика податкового обліку може змінюватися кілька разів протягом року. При зміні режиму оподаткування зміни набувають чинності лише з 1 січня нового календарного року. Перехід на інший режим оподаткування в середині року неможливий, якщо платник не втрачає право застосовувати пільговий режим.

Облікова політика буде доповнюватися в разі потреби та набирає чинності з дати затвердження. Наприклад, якщо компанія відкриває додатковий вид діяльності, доповнення діє з початку звітної періоду, в якому виникають обставини, що вимагають доповнення.

Накази щодо податкової облікової політики можуть відображати такі ключові елементи:

- 1) метод визнання витрат;
- 2) метод визнання доходів;
- 3) методи нарахування амортизації основних засобів;
- 4) методи нарахування амортизації нематеріальних активів;
- 5) перелік резервів;
- 6) методи формування резервів.

При застосуванні встановлених методів ведення бухгалтерського обліку відображення об'єктів обліку впливає на загальне податкове навантаження підприємства.

Ефективна організація податкового обліку для підприємства передбачає вибір найкращої податкової системи, методичних прийомів, методів і процедур організації та ведення обліку. Основним інструментом оптимізації оподаткування підприємств є податкове планування, яке передбачає найкращі варіанти розподілу активів компанії для максимізації прибутку.

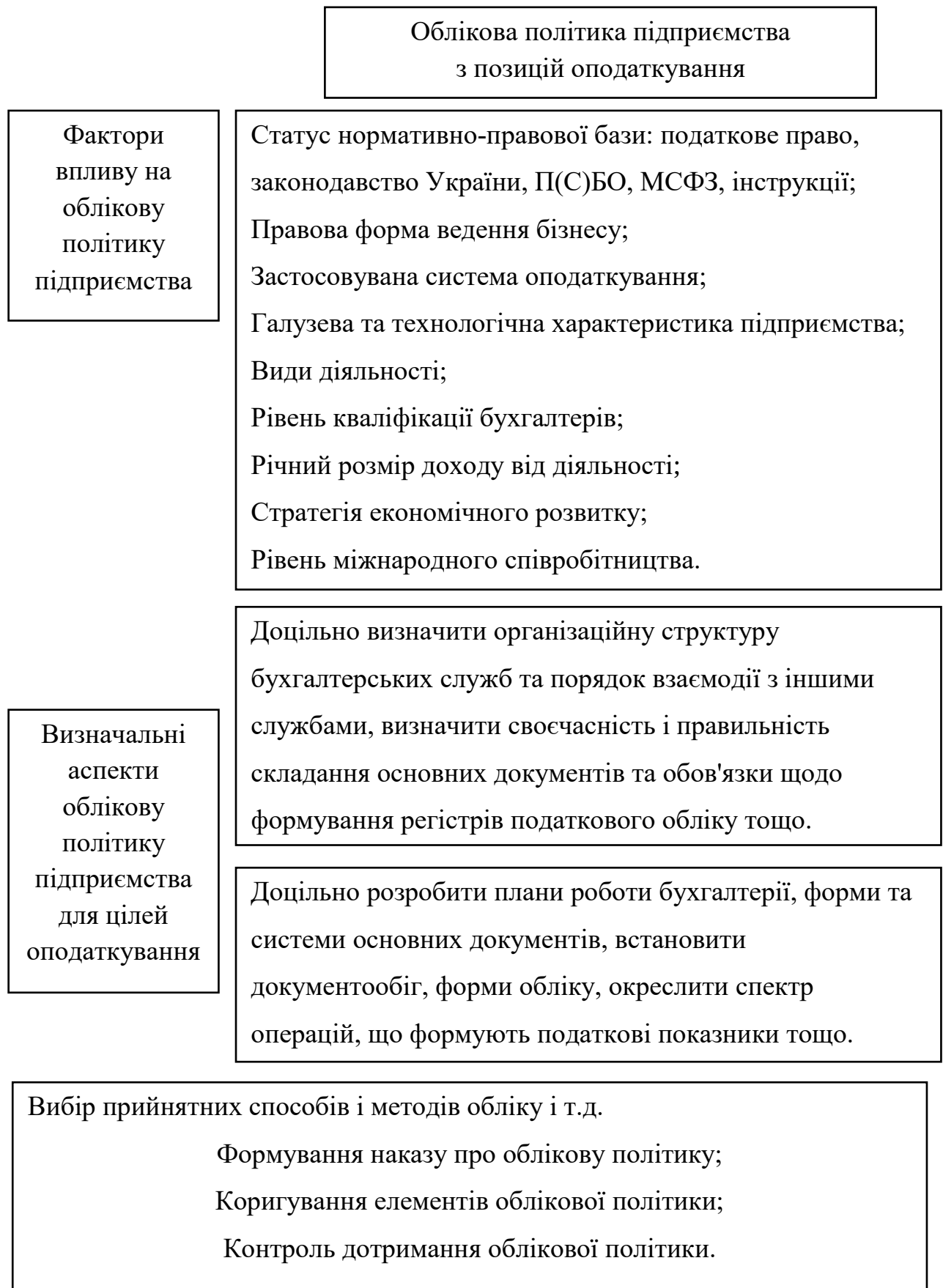

Рис. 5. Специфіка організаційно-методичних параметрів облікової політики підприємства з позицій оподаткування

Це означає, що податкове планування – це процес формування облікової політики, який передбачає визначення суми податкового зобов’язання протягом планового періоду з використанням недосконалості чинного українського податкового законодавства та методів бухгалтерського обліку для законного зменшення податкового зобов’язання. Ефективно використовуючи податкове планування, суб’єкти господарювання можуть мінімізувати податкові платежі та підвищити ефективність господарської діяльності.

Облікова політика з питань оподаткування розроблена на основі принципу застосування норм і правил податкового законодавства України. У загальному розумінні - це сукупність дозволених Податковим кодексом України методів визначення доходів і витрат, їх визнання, оцінки та розподілу, а також обліку інших показників фінансово-господарської діяльності платників податків, які необхідні для цілей оподаткування, за вибором платника податків.

Єдиного порядку формування податкової облікової політики в чинному законодавстві немає, однак, згідно з окремими його нормами, можна сформулювати певний алгоритм, який базується на наступних правилах:

- 1) обрання порядку визначення податкової бази та обчислення суми податку з числа методів, передбачених чинним податковим законодавством;
- 2) обраний метод обліку повинен бути єдиним, розробленим для всього підприємства, включаючи всі його структурні сегменти незалежно від їх розташування;
- 3) методи бухгалтерського обліку повинні розроблятися для тривалого періоду – зазвичай для фінансового року;
- 4) обраний варіант податкового обліку повинен бути визначений організаційно-розпорядчими документами.

Проблеми, які виникають безпосередньо в процесі формування та реалізації облікової політики, пов’язані з нормативно-правовою базою: чинне бухгалтерське та податкове законодавство містить неповні та вузькі визначення принципів, методів і прийомів бухгалтерського обліку, не може вирішити

проблеми у процесі формування та впровадження облікової політики. Велика кількість проблем може бути вирішена за допомогою облікової політики; в нормативній базі відсутні рекомендації щодо ведення бухгалтерського обліку та звітності, які відображають економічне становище фізичних осіб; немає об'єктивної бази для рішень, які приймаються підприємствами, і не всі проблеми можна вирішити за допомогою облікової політики, оскільки вони не входять до їх повноважень. Такими ситуаціями можуть бути: проблеми з комерційною таємницею, зміни в облікових оцінках, розкриття інформації, що вимагається обліковою політикою у фінансовій звітності тощо.

Враховуючи необхідність використання норм П(С)БО при податковому обліку доходів, витрат та інших податкових зобов'язань, вважаємо, що положення податкової облікової політики мають стати невід'ємною частиною загальної облікової політики підприємства.

Таким чином, облікова політика для цілей оподаткування через систему організаційно-технічних і методологічних аспектів, враховуючи вимоги чинного податкового та бухгалтерського законодавства, стратегічні аспекти корпоративного розвитку, має сприяти оптимізації витрат і податкових зобов'язань, та вибір найбільш оптимальних. Прийнятні методи обліку та, відповідно, альтернативи, передбачені податковим законодавством, висвітлюють певні питання щодо оподаткування, відповідно до яких регуляторні дії можуть або взагалі не регулюються законом.

4. Особливості організації та методики реалізації облікової політики підприємства з позицій економічної безпеки

З позицій облікової політики економічну безпеку підприємства доцільно ідентифікувати як комплекс взаємоузгоджених способів, методик, інструментів і управлінських дій, синтезованих з наявним людським і ресурсним активом і включених до обліково-аналітичного забезпечення, що дозволяє своєчасно уникати або ж мінімізувати ризики і загрози функціонування бізнесу.

Враховуючи умови сучасного розвитку суспільства, активізується потреба в посиленні керованості ведення бізнесу. Бухгалтерський облік є одним з дієвих інструментів у стабілізації будь-якої економічної діяльності.

З метою утримання прийнятної обсягу економічної безпеки бізнесу доцільно застосовувати важливий інструмент управління – облікову політику.

Захист економічних інтересів є першочерговим завданням, оскільки надійна безпека визначає стабільність економіки, високий рівень захищеності від потенційних та реальних загроз з боку внутрішнього та зовнішнього середовища, сприятливу та гармонійну соціальну та податкову політику, інтенсивний розвиток науково-технічного прогресу і комерції, дає можливості активніше залучати іноземні інвестиції, збільшувати експорт продукції, запобігати надзвичайним ситуаціям і глобальним катастрофам, охороняти навколишнє середовище, зменшувати розробку корисних копалин і забруднення навколишнього середовища, економічно використовувати природні ресурси тощо.

Сьогодні ми стикаємося з ключовими соціально-економічними чинниками та явищами, які частково або повністю порушують об'єкти, доступ до ресурсів, грошовий обіг, завдаючи значних збитків, а інколи навіть банкрутства. Труднощі виникатимуть завжди, в умовах конкуренції ризик є невід'ємною частиною функціонування економічної системи країни. Водночас ті явища, які можна віднести до загроз національній економічній безпеці в короткостроковій перспективі, можуть стимулювати розвиток національної

економіки, зростання інноваційної діяльності та сприяти економічному розвитку в довгостроковій перспективі. Економічна політика більш раціональна. Економічну безпеку необхідно розглядати як базову складову національної безпеки, а своєчасне виявлення та запобігання загрозам є одним із головних завдань ефективного управління.

Аналіз існуючих змін у роботі систем обліку та оподаткування під час економічних загроз відкриває шляхи для консолідації рішень і зусиль, відкриває нові виміри підтримки підприємництва для ефективного відновлення економіки. Особливе значення в цьому відношенні мають інформаційні реєстри, які допомагають відображати інформацію про різні аспекти облікової політики, такі як податки, витрати на інвентаризацію, оцінку запасів, витрати на виробництво тощо.

Важливим моментом є вибір методів і правил облікової політики, які мають значний вплив на різні фактори, такі як форма власності підприємства, організаційно-правова структура, стратегічні цілі, матеріально-технічне оснащення, характеристики технології виробництва, кваліфікація персоналу та інші фактори.

Доцільно наголосити на важливості облікової політики як інструменту суб'єктів господарювання для організації бухгалтерського обліку та формування достовірної фінансової звітності з позицій забезпечення економічної безпеки бізнесу.

Проведені дослідження доводять важливість і необхідність адаптації української бухгалтерської та податкової системи до змін у сучасній економіці. Вони підкреслюють, що серйозні зміни в обліковій політиці підприємств, особливо в умовах нестандартної діяльності, потребують коригування принципів і методів обліку праці та її оплати, постійного вдосконалення облікової політики шляхом впровадження інновацій та використання сучасних технологій. Ці та інші аспекти підкреслюють важливість правильного вибору підприємствами методу формування та реалізації облікової політики, оскільки ця політика суттєво впливає на рівень управління доходами та прибутком. Тому

облікова політика має бути адаптованою та здатною реагувати на сучасні виклики та ризики, особливо під час безпекових загроз.

Слід визнати, що на економічну безпеку підприємства впливає не лише загальна методика формування облікової політики, а й облікова політика та методи оцінки, обрані для конкретних економічних об'єктів.

Щодо загального підходу важливим є наступне: вибір основи оцінки, яка буде використовуватися при формуванні та застосуванні облікової політики (первісна вартість, справедлива вартість, чиста вартість реалізації, теперішня вартість тощо) та розмежування класів активів, до яких застосовуються відповідні методи оцінки, процедури розкриття інформації про ключові припущення та інші джерела невизначеності оцінки в майбутніх звітних періодах, що може призвести до ризику суттєвих коригувань, серед іншого, балансової вартості; активи і пасиви. Відповідні елементи стосуються припущень щодо оцінки впливу майбутніх подій на формування резервів, припущень щодо оцінки основних засобів при застосуванні моделі за вартістю переоцінки, припущень щодо оцінки фінансових інструментів за справедливою вартістю тощо та питання, пов'язані з ключовими припущеннями загального характеру: майбутніми цінами, змінами ставки дисконтування з урахуванням ризиків, коригування майбутніх грошових потоків при застосуванні дисконтів, вартості для цілей бухгалтерського обліку та звітності тощо.

На економічну безпеку також впливають конкретні методи обліку для окремих економічних об'єктів – основні засоби, нематеріальні активи, інвестиційна нерухомість, необоротні активи для продажу та припинена діяльність, фінансові інструменти, акції, доходи, застави тощо. В даному випадку зазначимо, що вплив обраних підприємством методів і елементів облікової політики може бути прямим або опосередкованим, але він присутній і його необхідно враховувати при розробці облікової політики.

Основними завданнями облікової політики підприємства з врахуванням ризиків і загроз економічній безпеці можна виділити наступні: мінімізація ризику непрозорих інвестицій; розвиток внутрішніх можливостей; мобілізація

вільних коштів на інвестиційні цілі; залучення прямих іноземних інвестицій; покращення інвестиційного клімату тощо.

Процес розробки облікової політики з акцентом на проблему підтримання економічної безпеки, на наш погляд, повинен забезпечувати вирішення таких завдань:

- достовірне відображення інформації у фінансовій звітності слід визнати необхідне для всіх груп користувачів (зовнішніх, внутрішніх);
- страхування бізнесу від реальних і потенційних небезпек, загроз втрати коштів чи інших ресурсів;
- уникнення неефективного вибору методів оцінки;
- адекватне застосування фінансових інструментів;
- накопичення достатніх резервів для підтримання належного технічного стану виробництва;
- обрання оптимальних методів нарахування амортизації;
- забезпечення майбутніх витрат і платежів;
- мінімізація зайвого резервування;
- оптимізація оподаткування;
- вибір оптимальних методів оцінки;
- орієнтація на ключові показники результативності.

При цьому вважаємо достатньо важливим забезпечити при розробці конкретної облікової політики підприємства врахування системи орієнтирів на досягнення базових показників моніторингу і оцінки ефективності діяльності підприємства. Доцільно також врахувати, що у сучасній теорії та практиці управління все більшого впливу набуває система показників не лише виключно традиційного фінансового характеру, але й комплекс нефінансових показників, оскільки вони з різних аспектів доповнюють характеристику ефективності бізнесу, до того ж безпосередньо або опосередковано є пов'язаними з економічною безпекою підприємницької діяльності.

Таким чином, при визначенні та формулюванні облікової політики підприємства вважаємо доцільною практику забезпечення альтернативних

підходів до використання показників нефінансового характеру. Спектр таких показників слід деталізувати у додатку до Наказу про облікову політику підприємства.

ВИСНОВКИ

1. Правильно сформульована облікова політика є одним із найважливіших інструментів управління, який характеризує фінансовий стан підприємства, дозволяє виявити приховані резерви діяльності, підвищити ефективність системи бухгалтерського обліку, правильно сформулювати та оцінити фінансову звітність підприємства.
2. Реальне управління обліковим процесом підприємств України вимагає розробки кожним підприємством власної облікової політики, яка є основою організації облікового процесу та важливим завданням для бухгалтерів.
3. Облікова політика, на нашу думку, повинна ідентифікуватись як елемент нормативно-правового регулювання бухгалтерського обліку з метою формування якісного інформаційного продукту на основі неупередженості, повноти, об'єктивності інформації про діяльність підприємства.
4. Єдиного порядку формування податкової облікової політики в чинному законодавстві немає, однак, згідно з окремими його нормами, можна сформулювати певний алгоритм, який базується на наступних правилах:
 - 1) обрання порядку визначення податкової бази та обчислення суми податку з числа методів, передбачених чинним податковим законодавством; 2) обраний метод обліку повинен бути єдиним, розробленим для всього підприємства, включаючи всі його структурні сегменти незалежно від їх розташування; 3) методи бухгалтерського обліку повинні розроблятися для тривалого періоду – зазвичай для фінансового року; 4) обраний варіант податкового обліку повинен бути визначений організаційно-розпорядчими документами.
5. З позицій облікової політики економічну безпеку підприємства доцільно ідентифікувати як комплекс взаємоузгоджених способів, методик, інструментів і управлінських дій, синтезованих з наявним людським і ресурсним активом і включених до обліково-аналітичного забезпечення,

що дозволяє своєчасно уникати або ж мінімізувати ризики і загрози функціонування бізнесу.

6. Проведені дослідження доводять важливість і потрібність адаптації української бухгалтерської та податкової системи до змін у сучасній економіці. Вони підкреслюють, що серйозні зміни в обліковій політиці підприємств, особливо в умовах нестандартної діяльності, потребують коригування принципів і методів обліку праці та її оплати, постійного вдосконалення облікової політики шляхом впровадження інновацій та використання сучасних технологій. Ці та інші аспекти підкреслюють важливість правильного вибору підприємствами методу формування та реалізації облікової політики, оскільки ця політика суттєво впливає на рівень управління доходами та прибутком. Тому облікова політика має бути адаптованою та здатною реагувати на сучасні виклики та ризики, особливо під час безпекових загроз.
7. Процес розробки облікової політики з акцентом на проблему підтримання економічної безпеки, на наш погляд, повинен забезпечувати вирішення таких завдань: достовірне відображення інформації у фінансовій звітності слід визнати необхідне для всіх груп користувачів (зовнішніх, внутрішніх); страхування бізнесу від реальних і потенційних небезпек, загроз втрати коштів чи інших ресурсів; уникнення неефективного вибору методів оцінки; адекватне застосування фінансових інструментів; накопичення достатніх резервів для підтримання належного технічного стану виробництва; обрання оптимальних методів нарахування амортизації; забезпечення майбутніх витрат і платежів; мінімізація зайвого резервування; оптимізація оподаткування; вибір оптимальних методів оцінки; орієнтація на ключові показники результативності.
8. При цьому вважаємо достатньо важливим забезпечити при розробці конкретної облікової політики підприємства врахування системи орієнтирів на досягнення базових показників моніторингу і оцінки ефективності діяльності підприємства. Доцільно також врахувати, що у

сучасній теорії та практиці управління все більшого впливу набуває система показників не лише виключно традиційного фінансового характеру, але й комплекс нефінансових показників, оскільки вони з різних аспектів доповнюють характеристику ефективності бізнесу, до того ж безпосередньо або опосередковано є пов'язаними з економічною безпекою підприємницької діяльності.

9. Таким чином, при визначенні та формулюванні облікової політики підприємства вважаємо доцільною практику забезпечення альтернативних підходів до використання показників нефінансового характеру. Спектр таких показників слід деталізувати у додатку до Наказу про облікову політику підприємства.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Белова І. М. Генезис облікової політики в Україні. Розвиток аграрного бізнесу в умовах глобалізації : матеріали Міжнар. наук.-практ. конференції ([м. Тернопіль, 15-17 квітня 2016 р.). Тернопіль: Астон, 2016. С. 65-67.
2. Брадул О. М., Шепелюк В. А. Методичні засади формування облікової політики в частині корпоративних прав учасників акціонерного товариства. Економіка і суспільство. 2016. Вип. 2. С. 655–660
3. Бруханський Р. Ф., Спільник І. В. Цифровий облік: поняття, витоки та актуальний дискурс. Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації. 2020. Випуск 3-4. С. 7-20.
4. Бруханський Р.Ф. Оптимізація процесу нарахування і виплати дивідендів у сільськогосподарських підприємствах України. Інноваційна економіка. 2010. Випуск 5 (19). С. 220-224.
5. Бруханський Р. Ф. Зовнішнє середовище підприємства в якості предмету бухгалтерського обліку // Економічний дискурс: міжнародний збірник наукових праць. 2014. Вип. 3. С. 87-90.
6. Бруханський Р.Ф. Стратегічна парадигма управлінського обліку. Інтеграційна система освіти, науки і виробництва в сучасному інформаційному просторі : матеріали IV міжнар. наук.-практ. конф. 31 травн. 2018 р. Тернопіль : Крок, 2018. С. 79-81.
7. Бруханський Р. Ф. Оптимізація обліково-інформаційного забезпечення стратегічного менеджменту аграрних підприємств України // Science and Education a New Dimension. Humanities and Social Sciences. 2013. Vol. 2. S.146-150.
8. Будько О. В. Класифікація обліково-аналітичної інформації з метою інформаційного забезпечення управління сталим розвитком підприємства. Інноваційна економіка. 2015. № 1(56). С. 207–212.
9. Васільєва Л. М. Сутність облікової політики, її значення і вимоги, які до неї пред'являються: Ефективна економіка, № 6, 2013. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2131>

10. Валуєв Б.І., Рузмайкіна І.В. Облікова політика промислового підприємства – управлінська спрямованість підходу. Тези IV міжнародної науково-практичної конференції. Житомир: Рута. 2005. С. 30-38.
11. Войтенко Т.В. Облікова політика. Податки і бухгалтерський облік. 2010. № 1. С 16-22.
12. Герасимович І. А. Організація облікової політики сучасного підприємства. Інвестиції: практика та досвід № 7/2018. С. 49-53
13. Годнюк І. Облікова політика та її вплив на діяльність підприємства в умовах воєнного стану. Економічні горизонти. 2023. № 2. С. 110-119.
14. Іванова Ж.А. Внутрішня управлінська звітність як інформаційна основа аналізу. Питання економіки і права. 2011. №4. С.360-364.
15. Івахів Ю. Сутність і роль фінансової звітності в системі інформаційного забезпечення суб'єктів ринку. Економічний аналіз. 2010. № 5. С. 45-49.
16. Житній П. Проблеми формування облікової політики та шляхи їх вирішення. Бухгалтерський облік і аудит. 2005. № 3 С. 19-22.
17. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 року, № 996 (із змінами та доповненнями, редакція від 01.01.2024). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>
18. Клим Н.М. Облікова політика як інструмент інтеграції облікової інформації підприємств. Науковий вісник НЛТУ України, 2013. № 23. с. 248-254.
19. Кондратюк О.М. Глобалізація світової економіки та її вплив на розвиток бухгалтерського обліку корпорацій. Вісник ЖДТУ, 2012. № 4. С. 117-121.
20. Левченко О.П. Проблеми формування облікової політики в сільськогосподарських підприємствах України. Облік і фінанси АПК. 2010. № 4. С. 57-60.
21. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 1 «Подання фінансової звітності» від 01.01.2012 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_013#Text.
22. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 8 «Облікові політики, зміни в облікових оцінках та помилки» від 01.01.2012 року. URL:

- https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_020#n2.
23. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 24 «Розкриття інформації про зв'язані сторони». Верховна Рада України : веб-сайт. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/ru/929_043
 24. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 27 «Консолідована та окрема фінансова звітність». Верховна Рада України : веб-сайт. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/ru/929_045
 25. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 34 «Проміжна фінансова звітність». Верховна Рада України : веб-сайт. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/ru/929_049
 26. Міжнародний стандарт фінансової звітності 13 «Оцінка справедливої вартості». Верховна Рада України : веб-сайт. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws-/show/ru/929_068/para2#n2
 27. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 10 «Події після звітного періоду». Верховна Рада України : веб-сайт. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/ru/929_024
 28. Міжнародний стандарт аудиту 315 «Ідентифікація та оцінка ризиків, суттєвих викривлень через розуміння суб'єкта господарювання і його середовища». URL : <http://www.mia.kiev.ua/images/stories/books/isa-2010-t1-ukr.pdf>
 29. Міжнародний стандарт аудиту 340 «Аудит облікових оцінок, у тому числі облікових оцінок за справедливою вартістю, та пов'язані з ними розкриття інформації». URL : <https://mof.gov.ua/storage/files/%D0%9C%>
 30. Методичні рекомендації щодо облікової політики підприємства, затверджені наказом Міністерства фінансів України від 27 червня 2013 року № 635. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0635201-13#Text>
 31. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затверджене наказом Міністерства фінансів України № 73 від 07.02.2013 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text>

32. Нормативно-методичне забезпечення бухгалтерського обліку в умовах застосування міжнародних стандартів фінансової звітності / за заг. ред. Л. Г. Ловінської. К.: ДННУ «Акад. фін. Управління», 2013. 294 с.
33. Обліково-аналітичне і організаційно-правове забезпечення діяльності підприємств в умовах інституційних трансформацій: колект. моногр. / відп. За вип. П. Р. Пуцентейло. Тернопіль : Осадца Ю. В., 2017. 388 с.
34. Островерха Р. Е. Шляхи удосконалення організації облікового процесу. Сталий розвиток економіки. 2010. № 1. С. 178.
35. Петрук О.М., Барановська Т.В. Облікова політика підприємства в системі регулювання бухгалтерським обліком. Міжнародний збірник наукових праць. Вип. 3. 2005. С. 133-152.
36. Петрова І. П., Піскунова Н.В. Вплив професійного судження бухгалтера на облікову політику підприємства. Вісник студентського наукового товариства Донецького національного університету імені Василя Стуса. 2012. №4. С. 267–271.
37. Пилипенко А. А., Азаренков Г. Ф. Розвиток теоретико- методологічних засад обліку, аналізу, контролю і аудиту : монографія. Харків: «ІНЖЕК», 2012. 640 с.
38. Піскунова Н. В. Принципи формування облікової політики та чинники впливу на її вибір. Наукові записки. Сер. Економіка. 2013. № 23. С. 174–177.
39. Плахтій Т. Ф. Необхідність проведення наукових досліджень, спрямованих на підвищення якості облікової інформації. Вісник Житомирського національного технологічного університету. Сер. Економічні науки. 2015. № 3 (73). С. 33–37.
40. Податковий кодекс України від 02.12.2010 року № 2755-VI зі змінами і доповненнями в редакції від 16.06.2024 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
41. Пушкар М.С., Щирба М.Т. Теорія і практика формування облікової політики: монографія. Тернопіль: Карт-бланш, 2010. 260 с.

42. Пушкар М.С. Метатеорія обліку або якою повинна бути теорія: монографія. Тернопіль, Карт-бланш, 2007. 359 с.
43. Рабошук А.В., Лісничий К.М. Елементи фінансової звітності в системі стандартів US GAAP: визнання та оцінка. Вісник ЖДТУ. 2012. № 1. 166-171.
44. Смоленюк П. Звітність підприємств як інформаційний продукт. Бухгалтерський облік і аудит. 2012. № 10. С 35-39.
45. Сторожук Т.М. Облікова політика підприємства: сутність і призначення. Науковий вісник Національного університету ДПС України. 2009. № 3 (46). С. 130-137.
46. Тарасова Т. О. Професійне судження бухгалтера як основа інноваційного розвитку системи обліково-аналітичного забезпечення управління. Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. 2017. №1 (36). С. 260–280.
47. Шевців Л. Ю., Мосолова Ю. О. Облікова політика в управлінні діяльністю підприємств за умов гармонізації обліку та звітності. Бізнес Інформ. 2020. № 3. С. 260-269.
48. Brukhanskyi R. F., & Spilnyk I. V. (2019). Crypto assets in the system of accounting and reporting. The Problems of Economy, 2, 145-156. <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2019-2-145-156>.
49. IAS 8 Accounting Policies, Changes in Accounting Estimates and Errors. URL: <https://www.ifrs.org/issued-standards/list-of-standards/ias-8-accounting-policies-changes-in-accounting-estimates-and-errors/>.
50. Tuovila A. What Are Accounting Policies and How Are They Used? With Examples. URL: <https://www.investopedia.com/terms/a/accounting-policies.asp>